

РЕШЕНИЕ

14.12.2020

с. Верхний Услон

КАРАР

4-52

Югары Ослан муниципаль районында бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турындагы Нигезләмәгә үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003нче елның 6нчы октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, 2004нче елның 29нчы маендагы 35-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Югары Ослан муниципаль районы Уставы нигезендә,

Югары Ослан муниципаль районы Советы
карап итте:

1. Югары Ослан муниципаль районы Советының 2019нчы елның 28нче октябрәнән 50-576нчы номерлы карары белән расланган Югары Ослан муниципаль районында бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турындагы Нигезләмәгә түбәндәге үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертүгә:

1.1. Нигезләмәнең 10.1нче статьясындагы 4нче абзацын үз көчен югалткан дип танырга;

1.2. Нигезләмәнең 11.6нчы статьясындагы 2нче пунктында "һәм үтәлә" сүзен төшереп калдырырга;

1.3. Нигезләмәнең 11.11нче статьясындагы 4нче пунктында "закон үтәлә" сүзен төшереп калдырырга;

1.4. Нигезләмәнең 11.11нче статьясындагы 7нче пункты түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«7. Гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукын күздә тотмаган муниципаль гарантия белән бары тик хужалык жәмгыяте йөкләмәләре генә тәэмин ителә ала, акцияләренең 100 проценты (өлешләре) районга, муниципаль унитар предприятиегә карый, аның мөлкәте район милкендә була»;

1.5. Нигезләмәнең 11.11нче статьясындагы 11нче пункты түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«11. Кредит (заем, шул исәптән облигация) буенча йөкләмәләрне үтәүне тәэмин итә торган муниципаль гарантия гарант тарафыннан бары тик муниципаль гарантиядә күрсәтелгән төп йөкләмәләр шартларының алдан язмача ризалыгыннан башка үзгәртелмәгән очракта гына һәм (яисә) кредит (заем, шул исәптән облигация) гарантия белән тәэмин ителгән муниципаль гарантия акчаларыннан (заем, шул исәптән облигация) максатчан файдаланган очракта, кредит шартнамәсе һәм кредит буенча муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамә нигезендә кредит акчаларын максатчан куллануны тикшереп торы башкарыла торган төп йөкләмәләр шартлары үзгәртелмәгән очракта гына гарант тарафыннан чакыртып алынырга тиеш»;

1.6. Нигезләмәнең 11.11нче статьясындагы 16нчы пунктының 5нче пунктчасы үз көчен югалткан дип танырга;

1.7. Нигезләмәнең 15нче статьясындагы 2нче пункттын түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

«2. Район Советы карарының Район бюджеты керемнәренә гомуми күләм үзгәртүгә китерә торган нигезләмәләре һәм район Советына бюджет турында карар кертелгәннән соң кабул ителгән карарлар ағымдагы финанс елына һәм план чорына район бюджетына үзгәрешләр керткәндә чираттагы финанс елында ағымдагы финанс елына һәм план чорына исәпкә алына»;

1.8. Нигезләмәнең 19нчы статьясындагы 4нче пункттын түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

«4. Район бюджеты турында кабул ителгән карар кабул ителгән көннән өч көн эчендә имзалана һәм район Уставы белән билгеләнгән тәртиптә бастырыла»;

1.9. 26нчы статьяның 2, 3нче пунктларында «бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә сүзләрен» төшереп калдырырга.

2. Югары Ослан муниципаль районында бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турындагы Нигезләмә текстын яңа редакциядә расларга (1нче кушымта).

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында, Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Югары Ослан муниципаль районы Советының бюджет-финанс мәсьәләләре буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Совет Рәисе,
Югары Ослан муниципаль районы Башлыгы

М. Г. Зыятдинов

ЮГАРЫ ОСЛАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНДА БЮДЖЕТ ТӨЗЕЛЭШЕ ҺӘМ БЮДЖЕТ ПРОЦЕССЫ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӨ

I бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӨЛӨР

Статья 1. Әлеге Нигезләмә белән жайга салына торган хокукий мөнәсәбәтләр

1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе Салым кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Уставы нигезендә район бюджетын төзү, карау, раслау, үтәү барышында, шулай ук муниципаль бурыч алып бару һәм Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы (алга таба - Район) муниципаль бурыч белән идарә итү процессында бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар алар Татарстан Республикасы Бюджет кодексы белән билгеләнгән мәгънәдә кулланыла.

Статья 2. Район бюджетының хокукий формасы

1. Район бюджеты һәм аның үтөлеше турындагы хисап Район Советы карары рәвешендә эшләнә һәм раслана.

2. Район бюджеты турындагы карар аңа кул куюдан соң билгеләнгән тәртиптә 10 көннән дә соңга калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш.

Статья 3. Районда Россия Федерациясенәң бюджет классификациясен куллану үзенчәлекләре

1. Районның бюджет вәкаләтләренә район бюджетына кагылышлы өлешендә Россия Федерациясе бюджет классификациясен куллану тәртибен билгеләү, детальләштерү керә.

2. Бюджет керемнәренәң Баш администраторлары исемлеге, аларга беркетелгән бюджет төре (төрләре) район бюджеты турында район Советы карары белән раслана.

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы (алга таба - Финанс-бюджет палатасы) жирле үзидарә органнары һәм (яки) алар карамагындагы казна учреждениеләре Баш администраторлары булган керемнәр төрләре буенча төр кодлары исемлеген раслый.

Район бюджетының төп бүлүчеләре исемлеге чыгымнарның ведомство структурасы составында район бюджеты турында район Советы карары белән билгеләнә.

Район бюджеты чыгымнары төрләренәң бүлекләр, бүлекчәләр, максатчан статьялар (муниципаль программалар һәм программага карамаган эшчәнлек

юнәлешләре), төркемнәр (төркемнәр һәм төркемчәләр) Исемлеге район бюджеты турында район Советы карары белән яки Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән очракларда район бюджетының жыйнама бюджет язмасы белән район бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы составында раслана.

Һәр гавами норматив йөкләмә, бюджетара трансфертка район бюджеты чыгымнарының уникаль кодлары бирелә.

Район бюджеты чыгымнарының максатчан статьялары исемлеге һәм кодлары, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында башкача билгеләнмәгән булса, район бюджетын төзү һәм үтәүне оештыруны гамәлгә ашыручы Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

Район бюджеты чыгымнарының максатчан статьялары исемлеге һәм кодлары, аларны финанс белән тәэмин итү максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар исәбенә гамәлгә ашырыла, район бюджетын төзүне гамәлгә ашыручы Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә, аннан күрсәтелгән бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансфертлар бирелә.

Район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары Исемлеге район Советы карары белән раслана.

Район бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары исемлеге район бюджеты турында район Советы карары белән раслана.

Статья 4. Районда бюджет процессының принциплары һәм этаплары.

1. Районда бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә.
2. Бюджет процессының төп этаплары булып тора:
  - район бюджеты проектын төзү;
  - район бюджетын карау һәм раслау;
  - район бюджеты үтәлеше;
  - муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру.

Статья 5. Бюджет процессында катнашучылар

1. Районда бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

- 1) Район Башлыгы;
- 2) район Советы;
- 3) район Башкарма комитеты;
- 4) районның Финанс-бюджет палатасы;
- 5) районның Контроль-хисап палатасы;
- 6) бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүчеләр);
- 7) бюджет керемнәренә Баш администраторлары;
- 8) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары;
- 9) бюджет акчаларын алуучылар.

Статья 6. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

1. Район Советы район бюджетын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны карый һәм раслый, үз утырышларында, комитетлар, комиссияләр, район Советының эшче төркемнәре утырышларында, район Советы үткәрә торган тыңлаулар барышында һәм депутат таләпләренә бәйле рәвештә район Советы үткәрә торган тыңлаулар

барышында, тышкы муниципаль финанс тикшерүе органнарының хокукий статусын формалаштыра һәм билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003нче елның бнчы октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе субъектларының контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актлары, Россия Федерациясенә бүтән норматив хокукий актлары, Район Уставы һәм әлегә Нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Район Советына аның компетенциясе кысаларында Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы һәм Югары Ослан муниципаль районының норматив хокукий актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча, аның вәкаләтләрән тәмин итү өчен, Башкарма комитет тарафыннан барлык кирәкле мәгълүмат бирелергә тиеш.

2. Башкарма комитет район бюджеты проекты тәзүне тәмин итә, аны кирәкле документлар һәм материаллар белән район Советына раслауга кертә, бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яки) тәртибән раслый, район бюджетының үтәләшен һәм бюджет хисаплылыгын тәзүне тәмин итә, район бюджеты үтәләше турындагы хисапны район Советына раслауга тапшыра, муниципаль бурыч белән идарә итүне тәмин итә, эчке финанс контролен гамәлгә ашыра, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлегә Нигезләмә һәм (яки) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет-хокук мөнәсәбәтләрән көйли торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

3. Районның финанс-бюджет палатасы район бюджеты проекты тәзи, аны район Советына кертү өчен кирәкле документлар һәм материаллар белән тапшыра, район бюджетын үтәүне оештыра, эчке финанс контролен гамәлгә ашыра, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлегә Нигезләмәдә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрән жайга салучы муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрән гамәлгә ашыра.

4. Районның контроль-хисап палатасы түбәндәге бюджет вәкаләтләрән башкара:

бюджет акчаларыннан файдалануның экономияләгә һәм нәтижәләгә билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелек аудиты;

бюджет турында карарлар проектына, Россия Федерациясе бюджет законнарының башка норматив хокукий актларына, шул исәптән бюджет күрсәткечләренә (параметрларының һәм характеристикаларының) нигезләнелгән экспертиза ясау;

муниципаль программаларга экспертиза;

бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган житешсезлекләрне бетерү һәм Россия Федерациясе бюджет законнарын камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренә Баш администраторлары, эчке финанс аудитын финанслау чыганакларының Баш администраторлары тарафыннан гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

тышкы муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;

"Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренә контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында" 2011нче елның 7нче февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән башка мәсьәләләр буенча.

5. Бюджет акчаларын баш бүлүче:

расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижәләлеген, адреслылығын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

үзенә буйсынган бюджет акчаларын алуучылар һәм бүлүчеләр исемлеген төзи;

расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм бюджет ассигнованиеләре чикләрендә үтәлергә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыруны гамәлгә ашыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне тәшкил итә;

бюджет язмасын төзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, ведомство карамагындагы бюджет акчаларын алуучылар һәм бүлүчеләр буенча бюджет йөкләмәләре лимитларын бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

бюджет йөкләмәләре лимитларын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алуучыларның ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибән билгели;

муниципаль биремнәр формалаштыра һәм раслый;

максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләре, аларны биргәндә билгеләнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнең үтәлешен тәэмин итә;

бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет хисабын формалаштыра;

муниципаль берәмлек исемнән аңа буйсынган бюджет акчаларын алуучыларның акчалата йөкләмәләре буенча җавап бирә;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

6. Бюджет акчаларын бүлүче:

район бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра;

бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство карамагындагы бюджет акчаларын алуучылар һәм бүлүчеләр буенча бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләре, аларны биргәндә билгеләнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнең үтәлешен тәэмин итә;

бюджет акчаларының тиешле баш күрсәтмәсендә билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчалары баш урнаштыручының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

7. Бюджет акчаларын алучы түбөндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

бюджет сметасын төзи һәм башкара;

расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) башкара;

- бюджет ассигнованиеләрен куллануның нәтижәләлеген, максатчан характерын тәэмин итә;

бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгөртү буенча тәкъдимнәр кертә;

бюджет исәбен алып бара һәм бюджет исәбен алып баруны тәэмин итә;

бюджет хисабын формалаштыра (бюджет хисаплылыгын формалаштыруны тәэмин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет хисаплылыгын тапшыра;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителгән бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка вәкаләтләрне башкара.

8. Район бюджеты керемнәре баш администраторы:

бюджет керемнәре администраторлары исемлеген тәзи;

район бюджеты проектын тәзү өчен кирәкле мәгълүматлар тапшыра;

касса планын тәзү һәм алып бару өчен белешмәләр бирә;

бюджет керемнәре баш администраторының бюджет Хисабын формалаштыра һәм тапшыра;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәре чыганакалары исемлеге нигезендә аларга беркетелгән керемнәр чыганакалары буенча бюджет керемнәре чыганакалары реестрын алып бара;

Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага карата гомуми таләпләр нигезендә бюджетка керемнәре фаразлау методикасын раслай;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

9. Район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторы:

бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының үзенә буйсынучы администраторлары исемлекләрен тәзи;

Район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәре һәм түләүләрне планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларын түләү өчен бүлөп бирелгән ассигнованиеләрне куллануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының ведомство буйсынуындагы администраторларына бюджет ассигнованиеләрен бүлө һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра;

Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методиканың гомуми таләпләренә туры китереп, бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәре фаразлау методикасын раслай;

бюджет ассигнованиеләренең нигезләнешен тәшкил итә.

10. Район бюджеты акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең), район бюджеты керемнәре баш администраторының (администраторының), район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторының (администраторының) эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру буенча бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

1. Район бюджеты керемнәре Россия Федерациясенең бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы законнар һәм башка мәҗбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә формалаша.

Статья 8. Район бюджеты чыгымнары

1. Россия Федерациясе бюджет системасы чыгымнарын формалаштыру Федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен Россия Федерациясе законнары, халыкара һәм башка шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә үтәү чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) тиешле бюджетлар акчалары исәбеннән үтәлгә тиешле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 9. Резерв фонды

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджетының чыгым өлешендә район Башкарма комитетының резерв фондын булдыру күздә тотыла. Фонд күләме бюджет турында карар белән билгеләнә һәм тиешле чорга бюджет турындагы карарда расланган Бюджет чыгымнарының гомуми күләменнән 3 проценттан артмый.

1. Район бюджетының чыгым өлешендә район Советының резерв фондын булдыру тыела.

2. Район Башкарма комитетының резерв фонды акчалары көтелмәгән чыгымнарны финанс ягынан тәмин итүгә, шул исәптән авария-торгызу эшләрен һәм табигый бәла-казалар һәм башка гадәттән тыш хәлләр нәтижәләрен бетерүгә бәйлә башка чараларны үткөрүгә, шулай ук әлеге статьяның 4 нче пунктында күрсәтелгән тәртиптә каралган башка чараларга җибәрелә.

3. Район Башкарма комитетының резерв фондының жирле бюджет составында каралган бюджет ассигнованиеләрен куллану тәртибе район Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

4. Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турындагы хисап бюджет үтәләше турындагы еллык хисапка кушымта итеп бирелә.

Статья 10. Бюджет кытлыгы

1. Район бюджеты кытлыгы, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яки) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең расланган гомуми еллык күләменәң 10 проценттан артмаса тиеш.

2. Район бюджетына карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136нчы статьясындагы 4нче пунктында каралган чаралар кулланылган очракта, бюджет кытлыгы, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яисә) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, район бюджеты керемнәренең расланган еллык гомуми күләменәң 5 проценттан артмаса тиеш.

3. Совет карары белән акцияләр сатудан һәм капиталда катнашунуң башка рәвешләреннән керемнәр кытлыгын финанслау чыганаclarы составында расланган һәм жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимү

очрагында, дефицит күрсәтелгән керемнәр суммалары чикләрендә билгеләнгән чикләүләргә узып китәргә һәм бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны киметергә мөмкин.

4. Еллык хисап күрсәткечләре буенча барлыкка килгән район бюджеты дефициты билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

Статья 10.1. Район бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы

1. Район бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганаclarы составына кертелә:

номиналь хагы Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә урнаштырудан кергән акчалар һәм аларны түләүгә юнәлдерелгән акчалар арасындагы аерма;

Россия Федерациясе валютасында район тарафыннан кредит оешмаларының жәлеп ителгән һәм түләнгән кредитлары арасындагы аерма;

район тарафыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән һәм түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма, Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан район бюджетына бирелгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

жирле бюджет кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганаclarы.

2. Район бюджеты кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганаclarы составына кертелә:

район милкендә булган акцияләр сатудан һәм капиталда катнашуның башка рәвешләргән керемнәр;

район бюджеты акчалары буенча курс аермасы;

муниципаль гарантияләргә Гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә яки гарантка бенефициарның принципалга карата таләп хокукларына юл куелганда, Россия Федерациясе валютасында район гарантияләргән үтәүгә жибәрелә торган акчалар күләме;

районның бүтән бурыч йөкләмәләргән түләүгә Россия Федерациясе валютасында жибәрелә торган акчалар күләме;

юридик затларга район бюджетыннан бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм юридик затларга Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма;

район бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм район бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма;

Район бюджеты чараларын исәпкә алу буенча бердәм счеттан күчерелгән акчалар һәм Район бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетка күчерелгән чаралар арасында Район бюджеты чараларын исәпкә алу буенча операцияләр үткәргәндә аерма.

3. Хисап финанс елында файдаланылмаган муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләргә күләмендә агымдагы финанс елында район бюджетының калган средстволары агымдагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләргән арттыруга, шулай ук район Советының хокукый акты билгеләгән күләмдә, агымдагы финанс елында вакытлы касса өзеклекләргән каплауга һәм район исемненнән төзелгән муниципаль контрактлар өчән әлегә муниципаль контрактлар шартлары нигезендә хисаплы финанс елында түләнергә тиешле товарлар

кайтартуга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә тотылган бюджет ассигнованиеләрен арттыруга, хисап елында субсидияләр бирү өчен бюджет ассигнованиеләрен бирү өчен кирәкле акча суммалары чикләрендә финанс финансы елында башкарылган затларга, күрсәтелгән субсидияләр финанс белән тәэмин итү чыганагы булып күрсәтелгән максатларга файдаланылмый калган бюджет ассигнованиеләре суммасыннан артмаган күләмдә, район бюджеты турындагы карар белән каралган очракларда җибәрелә.

Район бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм сәхтә калган акчалар белән идарә итү операцияләре составына гамәлгә куычы-Район һәм шәхси сәхтәлары Россия Федерациясә законнары нигезендә районның финансы-бюджет палатасында ачылган оешмалар акчаларын җәлеп итү һәм кире кайтару кертелә.

3. Район бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганаклары составына кертелә:

чит ил валютасында Россия Федерациясеннән җәлеп ителгән һәм максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында бирелгән бюджет кредитлары белән район тарафыннан түлөнгән аерма;

муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә, максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясә тарафыннан бирелгән чит ил валютасында муниципаль гарантияләрне үтәүгә җибәрелә торган акчалар күләме.

11 Статъя. Районның муниципаль бурычы структурасы

1. Районның бурыч йөкләмәләре йөкләмәләр рәвешендә булырга мөмкин:

1) районның кыйммәтле кәгазьләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә);

2) Россия Федерациясә валютасында Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларынан җирле бюджетка җәлеп ителгән бюджет кредитлары;

3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында җәлеп ителгән бюджет кредитлары;

4) район тарафыннан кредит оешмаларынан Россия Федерациясә валютасында җәлеп ителгән кредитлар;

5) Россия Федерациясә валютасында белдерелгән район гарантияләре (муниципаль гарантияләр);

6) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясә чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;

7) Россия Федерациясә Бюджет кодексы гамәлгә кергәнчә барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән бүтән бурыч йөкләмәләре буенча.

2. Муниципаль бурыч күләменә кертелә:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларынан җирле бюджетка җәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) район тарафыннан кредит оешмаларынан җәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) районның түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

3. Муниципаль эчке бурыч күләменә кертелә:

1) йөкләмәләре Россия Федерациясә валютасында белдерелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән кредит оешмаларыннан район тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) Россия Федерациясе валютасында районның түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

4. Муниципаль тышкы бурыч күләменә кертелә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән алынган чит ил валютасындагы бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында район тарафыннан бирелгән чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.

5. Муниципаль бурыч белән идарә итү район Башкарма комитеты тарафыннан башкарыла.

6. Районның бурыч йөкләмәләре кыска вакытлы (бер елдан кимрәк), уртача сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан алып 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

11.1 Статья. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән районның бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру

1. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе район Советы карарларында башкасы каралмаган булса, түләүгә (кредитор тарафыннан билгеленгән йөкләмәләр һәм муниципаль хокукый актлар үтәлмәгән) өч ел дәвамында күрсәтелмәгән очракта, муниципаль бурыч йөкләмәләрен түләү датасыннан соң килгән очракта, күрсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгәр Район Советы карарларында башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Муниципаль гарантияләр буенча районның бурыч йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында вакыйгалар (шартлар) килгәндә тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (шартлар) башлану турындагы белешмәләрнең житүе (алынуы) буенча муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Район Башкарма комитеты әлеге статьяның 1нче пунктындагы беренче абзацында күрсәтелгән сроклар үткәннән соң муниципаль бурычтан Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен төшереп калдыру турында муниципаль хокукый акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч күләмен жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarында исәптән төшерү суммасын чагылдырмыйча гына, аларны исәптән төшерү суммасына киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Әлеге статьяның 1нче пунктындагы беренче абзацының, 2нче һәм 3нче пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча йөкләмәләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

5. Муниципаль бурычтан реструктурлаштырылган, шулай ук түлөнгөн (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен төшереп калдыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105нче һәм 113нче статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә, Россия Федерациясе законнарында каралган бүтән операцияләр алмашу нәтижәсендә сатып алынган (алмашу нәтижәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә, түләү датасы башланганчы, эмиссия шартлары нигезендә, эмитацияләгән орган тарафыннан тулысынча сатып алынган (алынган) чыгару күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда түлөнгән дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты, Россия Федерациясе законнарында каралган бүтән операцияләр алмашу нәтижәсендә алынган (сатып алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча йөкләмәләренә түләү датасы җиткәнчегә кадәр үтәү дип танырга хокуклы.

11.2 Статья. Муниципаль бурыч алулар

1. Районның муниципаль эчке бурыч алулары астында муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә район исемненән җирле бюджетка заем акчаларын жәлеп итү аңлашыла.

2. Районның муниципаль тышкы хисаплары дигәндә, Россия Федерациясе тарафыннан максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Район исемненән җирле бюджетка кредитлар жәлеп итү күздә тотыла, алар буенча чит ил валютасында белдерелгән Россия Федерациясе алдында Районның бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

3. Муниципаль тышкы бурыч алулар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенең Дәүләт тышкы бурыч алулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Район исемненән муниципаль алынмаларны Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Район Уставы нигезендә башкару хокукы районның Башкарма комитетына карый.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә урнаштыру түбәндәге шартларны үтәгәндә район тарафыннан гамәлгә ашырыла:

1) бурыч йөкләмәләре буенча кичектерелгән бурычлар булмау;

2) район тарафыннан кредит рейтингы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган дәрәжәдән ким булмаган, исемлекләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыручы бер яисә берничә заттан алынган.

6. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹нче статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31¹нче статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы уртача булган заемщиклар төркеменә кергән очракта, районны бурыч тотрыклылыгы дәрәжәсе түбән булган заемщиклар төркеменә кертергә, районның бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә, Районны бурыч тотрыклылыгы дәрәжәсе түбән булган заемщиклар төркеменә кертергә мөмкинлек бирә торган дәрәжәләргә кадәр бирергә хокуклы түгел.

7. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹нче статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31¹нче статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә кергән очракта,

муниципаль гарантияләре бары тик чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләрнең Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән килештерелгән очракта гына бирергә, шулай ук әлеге программаларга үзгәрешләр кертергә хокуклы.

8. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹нче статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31¹нче статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашырырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹нче статьясындагы 5нче пунктында каралган районның бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре зурлыгын арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹нче статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31¹нче статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә һәм Районның кыйммәтле кәгазьләрен Районның бурыч йөкләмәләрен рефинанслау максатларында гына, шулай ук Районның Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹нче статьясындагы 9нчы пунктында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31¹нче статьясындагы 7нче пунктында каралган түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән максатчан бюджет кредитлары рәвешендә генә муниципаль эчке алынмаларны гамәлгә ашырырга хокуклы.

10. Район, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹нче статьясы нигезендә, Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31¹нче статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта, муниципаль тышкы бурыч алуларны гамәлгә ашырырга һәм муниципаль гарантияләр чит ил валютасында бирергә хокуклы түгел.

11. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹нче статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31¹нче статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кергән очракта, муниципаль гарантияләре Россия Федерациясе валютасында бары тик чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) Россия Федерациясе валютасында муниципаль эчке бурыч алулар, муниципаль гарантияләр программаларын Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан килештерелгән очракта гына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына), шулай ук әлеге программаларга үзгәрешләр кертелгән очракта гына бирергә хокуклы.

12. Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан максатчан бюджет кредитлары буенча районның Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹нче статьясындагы 9нчы пунктында каралган түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән максатчан бюджет кредитлары буенча йөкләмәләрен реструктуризацияләүне үткәрү рәхсәт ителми».

11.3 Статья. Чит ил валютасында район тарафыннан бурыч алулар һәм гарантияләр би­рү үзенчәлекләре

1. Район Россия Федерациясеннән чит ил валютасында бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясенә чит ил валютасында бары тик Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып, максатчан чит ил кредитларын Россия Федерациясе тарафыннан куллану кысаларында гына гарантияләр бирергә хокуклы.

11.4 Статъя. Муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме астында тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары буенча жирле бюджетка акча жәлеп итүнең жыелма күләме аңлашыла.

2. Жирле бюджетка акча жәлеп итү күләмнәре чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акчаларны жәлеп итүнең гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга жибәрелә торган акчаларның гомуми суммасыннан һәм тиешле финанс елына жирле бюджет турында карар белән расланган районның бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103нче һәм 104нче статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып, артмаска тиеш.

3. Хисап финанс елында район бурыч алуларының гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм хисап финанс елы йомгаклары буенча районның бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артып киткән очракта, жирле бюджет акчаларының әлеге артыклык суммасында калган өлешләре ағымдагы финанс елына бурыч алуларның иң чик күләмен кыскартып, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96нчы статьясында каралган максатларга юнәлдерелгә тиеш»;

11.5 Статъя. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм районның бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренең иң чик күрсәткечләре

1. Жирле бюджет турындагы карар белән чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1нче гыйнварына (чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1нче гыйнварына) муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның иң югары чикләре (районның чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булганда), шул исәптән Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр, муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген күрсәтеп билгеләнә.

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның иң югары чикләре (районның чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда) әлеге статьяның 4нче һәм 5нче пунктларында билгеләнгән чикләүләргә үтәгәндә билгеләнә.

3. Муниципаль бурыч күләме жирле бюджет турындагы карар белән чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) расланган, кире кайтарылмый торган керемнәрнең расланган күләмен һәм (яисә) физик затлар керемнәренә салымнан түләүләренә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәрен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренә гомуми күләменнән артмаска тиеш. Районга карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136нчы статьясындагы 4нче пунктында каралган чаралар кулланылган очракта, бурыч күләме, кире кайтарылмый торган түләүләренә һәм (яисә) физик затлар керемнә салымнан түләүләренә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренә расланган күләмен исәпкә алмыйча, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджет турындагы карар белән расланган гомуми күләменә 50 проценттан артмаска тиеш.

4. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме, түбәндәге таләпләргә үтәгәндә, жирле бюджет турындагы карар белән раслана:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль бурычка хезмәт күрсәтүгә чыгымнар күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы белән расланган Татарстан Республикасы законы яисә чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турындагы карар (чираттагы финанс елы) белән тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләменәң 10 процентыннан артмаса тиеш, моңа Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән башкарыла торган чыгымнар күләме керми;

2) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) чираттагы финанс елының 1 гыйнварына барлыкка килгән муниципаль бурычны түләү һәм аларга хезмәт күрсәтү буенча түләүләрнең еллык суммасы чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карар белән расланган жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренәң һәм Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләрнең гомуми күләменнән 20 проценттан артмаса тиеш; күрсәтелгән чагыштырманы исәпләгәндә, чираттагы финанс елыннан һәм план чорыннан соңгы елдан соң озак сроклы йөкләмәләрне вакытыннан алда түләүгә жибәрелә торган түләүләр суммасы исәпкә алынмый.

Статья 11.6. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләрнең чит ил валютасындагы исемлеге, түбәндәге белешмәләрне күрсәтеп, үз эченә ала:

1) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципалларның һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләр һәм алар тәэмин итә торган йөкләмәләр валютасы;

3) гарантияләрнең гомуми күләме;

4) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

5) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәэмин ителә торган йөкләмәләр белдерелгән валютада бирелә.

3. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора».

Статья 11.7. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы алулар программасы максатчан чит ил кредитларын һәм (яисә) чираттагы финанс елында чит ил валютасында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) чит ил валютасында куллану кысаларында жирле бюджеттан чит ил валютасында жәлеп ителә торган бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) федераль бюджеттан чит ил максатчан кредитларын куллану кысаларында чит ил валютасында жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча (чираттагы финанс елында) жирле бюджетка акча жәлеп итү күләме һәм килеп туган бурыч йөкләмәләрен түләү сроклары (чираттагы финанс елында);

2) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында), максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча барлыкка килгән бурыч йөкләмәләрен түләү күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурыч алулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджет турындагы карарга кушымта булып тора».

Статья 11.8. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла һәм (яисә) түләнгән тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алулар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында), тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке алынмаларны гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган жирле бюджетка акчалар жәлеп итү күләмнәре һәм бурыч йөкләмәләрен түләүнең иң чик сроклары;

2) тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) тиешле бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105нче статьясы нигезендә муниципаль эчке бурычны үткөрү муниципаль эчке бурыч алулар программасында чагылыш тапмый.

Статья 11.9. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы түбәндәге белешмәләрне күрсәтеп чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләрнең Россия Федерациясе валютасындагы исемлегеннән гыйбарәт:

1) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципалларның һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләрнең гомуми күләме;

3) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

4) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.

11.10 Статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыруның чик күләмнәре

Номиналь бәя буенча чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елында (чираттагы финанс елына) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең иң чик күләмнәре Район Советы тарафыннан тиешле бюджет турындагы карар белән билгеләнгән муниципаль эчке бурычның өске чиге нигезендә билгеләнә.»;

11.11 Статья. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында килешүдән яки башка алыш-бирештән (төп йөкләмәдән) килеп чыккан акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәмин итә.

2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне, шул исәптән принципалга аларны вакытыннан алда үтәү яки принципал йөкләмәләрен үтәү срогы килеп чыккан вакыйгалар (шартлар) житкән очракта да, тәмин итми.

3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәжбүри булып тора.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмә суммасы белдерелгән валютада бирелә.

5. Муниципаль гарантия буенча гарант гарантия суммасы чикләрендә ул тәмин ителгән йөкләмәләр буенча субсидия жаваплылыгына ия.

6. Муниципаль гарантиядә күрсәтелә:

1) гарант исеме (тиешле гавами-хокукый белем – Район) һәм гарант исемнән гарант бирүче орган исеме;

2) бенефициар атамасы;

3) принципалның исеме;

4) гарантия (исеме, бәяләмә датасы һәм номеры (ул булганда) бирелә торган йөкләмә, төп йөкләмәнең гамәлдә булу срогы яисә аның буенча йөкләмәләрен үтәү срогы, якларның исемнәре, төп йөкләмәләрен башка житди шартлары күрсәтеләп;

5) гарантия буенча гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;

6) гарантия бирү нигезләре;

7) гарантия үз көченә керү датасы яки гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);

8) гарантиянең гамәлдә булу срогы;

9) гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен кую вакыты һәм тәртибе, гарантия очрагын билгеләү;

10) гарантияне кире алу нигезләре;

11) гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләрен үтәү тәртибе;

12) гарантиянең тулы күләмендә яисә нинди дә булса өлешендә, үтәлгәндә (туктатылганда) принципалның гарантия белән тәмин ителгән йөкләмәләренең нинди дә булса өлешендә яисә гарантиядә билгеләнгән башка очрақларда гарантия суммасын киметү нигезләре;

13) гарантияне туктату нигезләре;

14) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелә алмый торган төп йөкләмә шартлары;

15) гарантның муниципаль гарантия буенча бенефициарга гарант тарафыннан түлөнгән акчаларны каплау турында принципалга карата таләбе булу яисә булмау (гарантның принципалга карата регресс таләбе, регресс);

16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, гарантның норматив хокукый актлары, Гарант исемнән гарантия бирүче орган актлары белән билгеләнгән белешмәләр.

7. Гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукын күздә тотмаган муниципаль гарантия белән бары тик хужалык жәмгыяте йөкләмәләре генә тәэмин ителә ала, акцияләренең 100 проценты (өлешләре) Районга, аның мөлкәте Район милкендә булган муниципаль унитар предприятиегә карый.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) башлану белән билгеләнә.

9. Гарант бенефициарның алдан язма ризалыгынан башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртәргә хокуклы түгел.

10. Гарантка карата таләпнең муниципаль гарантия буенча кабул ителгән бенефициары, муниципаль гарантия белән тәэмин ителә торган принципал (эмитент) йөкләмәләрен үтәү, облигациягә хокукларның яңа хужасына (сатып алуыга) күчүгә бәйлә рәвештә, күрсәтелгән хокукларны Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшыру (күчү) керми, гарантның алдан язма ризалыгынан башка (башка нигезләрдә күчәргә) тапшырыла алмый.

11. Кредит (заем, шул исәптән облигация) буенча йөкләмәләренә үтәүне тәэмин итә торган муниципаль гарантия муниципаль гарантиядә күрсәтелгән төп йөкләмәләр шартлары муниципаль гарантиядә күрсәтелгән гарантның алдан язмага ризалыгынан башка үзгәртелмәгән очракта гына һәм (яисә) кредит (заем, шул исәптән облигация) белән тәэмин ителгән муниципаль гарантия акчаларынан максатчан файдаланмаган очракта, кредит шартнамәсе һәм кредит буенча муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамә нигезендә кредитны максатчан куллануны тикшереп торы башкарыла.

12. Бенефициар таләбе (гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе) гарантка гарантиядә билгеләнгән очракта гына (гарантия очрагы килеп туган очракта) бирелергә мөмкин. Гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе гарантиядә күрсәтелгән документларны кушып, гарантиядә билгеләнгән тәртиптә гарантка язмага тапшырылырга тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия бирү турында шартнамәдә һәм шартнамәдә билгеләнгән срогынан алда гарантия үтәләше турында таләпләренә, шул исәптән принципалның гарантия белән тәэмин ителгән йөкләмәләрен үтәү срогы килеп чыккан вакыйгалар (шартлар) вакытында да, күрсәтергә хокуклы түгел.

14. Гарант бенефициар таләпләрен үтәү турында принципалга хәбәр итәргә һәм принципалга таләпнең күчәргән тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән срокта гарантияне үтәү турында бенефициар таләпләрен, күрсәтелгән таләпкә кушымта итеп куелган документларның нигезләлек һәм гарантия шартларына һәм аңа кушып бирелгән документларның туры килү-килмәве предметын карарга тиеш.

16. Гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар нигезсез һәм (яисә) гарантия шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарга түбәндәге очракларда аның таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарта:

1) таләп һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документлар гарантия (гарантиянең гамәлдә булу срогы) бирелгән вакыт тәмамланганнан соң гарантка күрсәтелгән;

2) таләп һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документлар билгеләнгән гарантияне бозып гарантка күрсәтелгән;

3) таләп һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципал гарантияләре белән тәэмин ителгән йөкләмәләргә тиешенчә үтәүне баш тарткан;

5) гарантиядә билгеләнгән башка очрактарда.

17. Муниципаль гарантия шартларына туры килми дип танылган очракта, гарант бенефициарның гарантияне һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документларны үтәү турындагы таләбен канәгатьләндерүдән баш тарту турында бенефициарга хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант, принципалны тәкъдим итәргә мөмкин булган бөхәс бенефициары таләпләренә каршы торырга хокуклы. Гарант хәтта принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да каршы килү мөгълүматларына хокукны югалтмый.

19. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар муниципаль гарантиянең нигезле һәм тиешле шартларына туры килә дип танылган очракта, гарант гарантия белән билгеләнгән вакытта гарантия буенча йөкләмәгә үтәргә тиеш.

20. Муниципаль гарантиядә каралган гарантның бенефициар алдындагы бурычы принципалның гарантия белән тәэмин ителгән срогы чыккан йөкләмәләргә күләмдә, әмма гарантия суммасыннан да артмаган күләмдә акча түләү белән чикләнә.

21. Муниципаль гарантия буенча бенефициар каршында гарант йөкләмәсе туктатыла:

1) гарант тарафыннан бенефициарга гарантиядә билгеләнгән күләмдә акча түләү белән;

2) гарантиядә билгеле бер вакыт үткәннән соң, ул бирелә (гарантия гамәлдә булу срогы);

3) гарантия белән тәэмин ителгән принципалның принципалга һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан үтәлгән очракта яки күрсәтелгән йөкләмәләргә башка нигезләр буенча туктаткан очракта (бенефициар тарафыннан күрсәтелгән гарантка һәм (яисә) судка гарантияне үтәү турындагы гарантка таләпләр булуга карамастан);

4) бенефициарның гарантка һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча йөкләмәләреннән гарантны азат итү турындагы язма гаризасын кире кагу юлы белән, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115¹ статьясында каралган гарантка принципал гарантия кире кагу нәтижәсендә, мондый гарантия буенча бенефициарларның фактта булмавы һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләр булмау шарты белән, гарантия алу;

5) әгәр гарантия бирелгән принципал йөкләмәсе билгеләнгән срокта барлыкка килмәсә;

6) бенефициар гарантка һәм (яки) судка гарантны үтәү турындагы гарантка таләп куйганнан соң төп йөкләмәгә (шул исәптән бенефициар принципалын һәм (яисә) бенефициарны юкка чыгару белән бәйлә рәвештә) туктату яисә аны гамәлдә булмаган килеш дип тану белән;

7) бенефициар белән башка затка бирелгән очракта яисә бенефициарның гарантия, хокуклар һәм (яисә) бурычларның төп йөкләмәләргә буенча гарантка карата таләпләрнең, гарантия, хокуклар һәм (яисә) вазыйфалар буенча таләпләрнең (хокукларның һәм бурычларның) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә, облигациягә хокукларның яңа хужасына (сатып алуыга) күчүгә бәйлә рәвештә, гарантия белән тәэмин ителә торган принципалның (эмитентның) йөкләмәләрен үтәүгә бәйлә рәвештә, кыйммәтле кәгазьләр турында күрсәтелгән таләпләр (хокуклар һәм бурычларның) башка нигезләргә буенча башка затка күчкән очракта;

8) принципал бүтөн затка тапшырган яисә принципалга караган башка нигезләр буенча башка затка күчкән очракта, төп бурыч буенча принципалга караган хокуклар һәм (яисә) бурычлар (бурычлар) принципалның гарантның алдан язма ризалыгынан башка төп йөкләмә буенча тапшырылган очракта;

9) гарантияне чакыртып алу нәтижәсендә, гарантиядә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләр буенча;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

22. Бенефициарның гарант йөкләмәләре туктатылганнан соң гарантияне тотып калуы бенефициарның күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокукларын сакламый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында мәгълүм булган гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Бенефициар һәм муниципаль гарантияне чакыртып алу яисә туктатуга китерә торган хәлләр килеп чыгу турында мәгълүм булган принципал бу хакта гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Әгәр гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә яки бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантка юл куелуга бәйлә булса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләрне үтәү бюджет кредиты бирү буларак карала.

25. Әгәр гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китермәсә яки бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантка юл куелуга бәйлә булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләрнең тулы күләмендә яисә нинди дә булса өлешендә үтәү өчен гарант тарафыннан түләнгән акчалар регрессы тәртибендә гарант тарафыннан алынган акчалар яисә гарантка бенефициарның принципалга карата таләбе хокукын үтәү йөзеннән гарант тарафыннан алына торган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәэмин ителгән кредитлар һәм кредитлар максатчан булырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белән тәэмин ителгән кредит (займ) акчаларыннан максатсыз файдалану факты ачыкланган очракта, муниципаль гарантия бирү турында килешүдә билгеләнгән йөкләмәләрне үтәмәгән яки тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнарында, муниципаль гарантия бирү турындагы килешүдә билгеләнгән җаваплылык тоталар.

29. Бенефициарлар буенча билгесез затлар даирәсе булган йөкләмәләрне тәэмин итүгә бирелә торган муниципаль гарантия үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләрне бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләрне бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге карар белән билгеләнә.»;

11.12 Статъя. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр

1. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр дип район исемнен чыгарылган кыйммәтле кәгазьләр таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты булып жирле администрация тора, ул район Уставы белән муниципаль бурыч алулар башкару хокукына ия.

5. Район тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазьләр төрләре һәм аларның эмиссиясе һәм мөрәжәгать итү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.»;

12 Статья. Район бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертлар формалары

1. Район бюджетыннан бюджетара трансфертлар формасында бирелә: жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр;

Россия Федерациясе Бюджет Кодексының 133нче һәм 140нчы статьяларында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.6нчы статьясында билгеләнгән очракларда район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына субвенцияләр бирү

муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10нчы статьясында билгеләнгән очракларда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр;

башка бюджетара трансфертлар.

2. Район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына бюджетара трансфертлар (төзелгән килешүләр нигезендә жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлардан тыш) шәһәр, авыл жирлекләренең жирле үзидарә органнары тарафыннан район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартларны үтәгәндә бирелә.

Татарстан Республикасы бюджеты, шул исәптән шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына дотацияләр исәпләп чыгару һәм бирү буенча Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен муниципаль районнар бюджетларына бирелә торган субвенцияләрдән тыш, район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44нче статьясында каралган жирле бюджетларга бюджетара трансфертлар бирүнең төп шартларын шәһәр, авыл жирлекләренең тиешле жирле үзидарә органнары тарафыннан үтәү шарты белән бирелә.

3. Финанс ягыннан тәэмин итү чыганагы булып торган жирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар бирү максатлары, тәртибе һәм шартлары, максатчан билгеләнеше булган Татарстан Республикасы бюджетыннан субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар булган жирле бюджетлардан, Татарстан Республикасы законнары һәм (яисә) башка норматив хокукый актлары нигезендә кабул ителгән район Советы карарлары белән билгеләнә.

Статья 12.1. Жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр бирү тәртибе

1. Жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр район составына керүче жирлекләргә Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары таләпләре нигезендә кабул ителә торган район Советы карарлары нигезендә бирелә.

Жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләрнең гомуми күләме ел саен чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) район бюджеты проектын төзегәндә район составына керүче жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә дотацияләрнең суммар күләме һәм жирлекләрнең исәп-хисаплы бюджет тәэмин ителешен тигезләү критериена ирешү зарурлыгынан чыгып исәпләнә торган дотацияләрнең суммар күләме һәм жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.1нче статьясындагы 5нче пунктында билгеләнгән тәртиптә бирелә торган дотацияләрнең суммар күләме буларак билгеләнә.

Жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә муниципаль берәмлекләр арасында район бюджетыннан дотацияләр бүлү, Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.1нче статьясындагы 5нче пунктында билгеләнгән тәртиптә бирелә торган дотацияләрдән тыш, Татарстан Республикасы Бюджет кодексына 12нче кушымтада билгеләнгән тәртип нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр күләме һәм бүлү чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) район бюджеты турында район Советы карары белән раслана.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты проекты расланса, план чорына шәһәр, авыл жирлекләре арасында бүленмәгән бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан план чорының беренче елына расланган дотацияләрнең гомуми күләменнән 20 проценттан да артмаган һәм план чорының икенче елына расланган күрсәтелгән дотацияләрнең гомуми күләменнән 20 проценттан да артмаган күләмдә раслау рәхсәт ителә.

3. Жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр, Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.1нче статьясындагы 5нче пунктында билгеләнгән тәртиптә бирелә торган дотацияләрдән тыш, хисаплы бюджет тәэмин ителеше районның шәһәр һәм авыл жирлекләренең хисаплы бюджет тәэмин ителешен тигезләү критерие буларак билгеләнгән дәрәжәдән артмаган шәһәр һәм авыл жирлекләренә бирелә.

Жирлекләрнең исәп-хисап бюджет тәэмин ителеше, халык структурасында, социаль-икътисадый, климатик, географик һәм башка объектив факторларда һәм бер кешегә карата муниципаль хезмәт күрсәтүләр бәясенә тәэсир итә торган шартларда аермаларны исәпкә алып, шәһәр һәм авыл жирлеге бюджетыннан салым базасыннан (салым потенциалыннан) чыгып алына торган салым керемнәре һәм район жирлекләре буенча шундый ук күрсәткеч белән билгеләнә.

Хисаплы бюджет тәэмин ителеше дәрәжәсе шәһәр һәм авыл жирлекләре буенча шәһәр һәм авыл жирлекләренең салым керемнәре чагыштырмасын, бюджет хезмәтләре һәм бер кешегә исәпләгәндә муниципаль хезмәт күрсәтүләр бәясенә тәэсир итүче факторларны һәм шартларны характерлаучы күрсәткечләр исемлеген тәэмин итә торган бердәм методика буенча билгеләнә һәм шәһәр һәм авыл жирлекләре өчен аерым билгеләнә ала.

Жирлекләрнең хисаплы бюджет тәэмин ителеше дәрәжәсен билгеләгәндә хисап чорына факттагы керемнәр һәм чыгымнар күрсәткечләрен һәм (яисә) аерым жирлекләрнең фаразлана торган керемнәре һәм чыгымнары күрсәткечләрен куллану рәхсәт ителми.

4. Өлеге статьяның 3нче пунктында каралган дотацияләр бирелгән очракта, районның финанс-бюджет палатасы район бюджетыннан жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә дотацияләр алучы авыл һәм шәһәр жирлекләренең Башкарма комитетлары житәкчеләре белән, жирлекнең социаль-икътисадый үсеше

һәм муниципаль финансларын савыктыру чаралары каралган килешүләр төзөргә хокуклы.

Килешүләр төзү тәртибе, сроклары һәм әлеге пунктта күрсәтелгән килешүләргә таләпләр район Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Статья 12.2. Татарстан Республикасы бюджетына район бюджетыннан субсидияләр

1. Район бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10нчы статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

2. Әлеге статьяның 1нче өлешендә күрсәтелгән бюджетара субсидияләр Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә район бюджетында карала.

Статья 12.3. Муниципаль берәмлекләр бюджетларына район бюджетыннан субсидияләр

1. Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләренә туры китереп кабул ителә торган район Советы карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен башкарганда барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслау максатларында район бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләргә бирү максатлары һәм шартлары район Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә җирле администрация арасында төзелгән килешүләр белән билгеләнә.

Статья 12.4. Район бюджетыннан шәһәр, авыл җирлекләре бюджетларына башка бюджетара трансфертлар

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре һәм аның тиешле Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган район Советы карарларында каралган очракта һәм тәртиптә шәһәр, авыл җирлекләре бюджетларына район бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.»;

Статья 12. 5. Район алдында акчалата йөкләмәләр

1. Район алдында акчалата йөкләмәләр буенча бурычлы кеше билгеле бер датага акчалата йөкләмәләр нигезендә түләргә тиешле акча суммасы тора.

2. Район алдында акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр районның финанс активларын формалаштыра.

3. Район алдында акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәптән төшерү һәм торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очраклардан тыш, районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

4. Район алдында акчалата йөкләмәләрне (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) һәм мондый йөкләмәләрне үтәүне тәэмин итә торган алыш-бирешләрне исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бирешләр буенча

таләпләрнең хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93²нче статьясындагы 4нче пунктында күрсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93² нче статьясындагы 5нче пунктында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Килешүдә башкача билгеләнмәгән очракта, район алдында акчалата йөкләмәләр тиешле сумманы район бюджетының бердәм счётына күчерү датасыннан алып үтәлгән булып санала.

II бүлек. БЮДЖЕТ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ

13 татья. Проектны төзү тәртибе һәм сроклары

1. Районның чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты проекты, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Район уставы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә Районның башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә һәм срокларда төзелә.

Район бюджеты проекты район Советы карары нигезендә бер елга (чираттагы финанс елына) яки өч елга (чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты проекты, районның чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү максатларында, районның социаль-икътисади үсешен фаразлау нигезендә төзелә.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты проекты төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

Россия Федерациясе Президентының бюджет юлламасында;

- Районның социаль-икътисади үсеш фаразы турында;

- Район бюджеты һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре турында;

- районның муниципаль программаларында.

14 Статъя. Социаль-икътисади үсеш фаразы

1. Районның социаль-икътисади үсеш фаразы ел саен район Башкарма комитеты тарафыннан район Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә эшләнә.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына районның социаль-икътисади үсеш фаразы план чорының параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

2. Социаль-икътисади үсеш фаразына аңлатма язуында фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән, фаразланган үзгәрешләрнең сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштырып китерелә.

15 Статъя. Бюджет керемнәрен фаразлау

1. Бюджет керемнәре район Советына бюджет турындагы карар проекты, салымнар һәм җыемнар турындагы законнар, Россия Федерациясе Бюджет законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм район Советы карарлары, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының салым булмаган керемнәрен билгеләүче район Советы карарлары шартларында районның социаль-икътисади үсешен фаразлау нигезендә фаразлана.

2. Район бюджеты керемнәренең гомуми күләмен үзгәртүгә китерә торган һәм бюджет турында карар кертелгәннән соң кабул ителгән Район Советы карары

нигезлэмәләре агымдагы финанс елына һәм план чорына район бюджетына үзгәрешләр керткәндә чираттагы финанс елында агымдагы финанс елына һәм план чорына агымдагы финанс елы күрсәткечләре өлешендә исәпкә алына.

16 Статья. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

1. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру районның финанс-бюджет палатасы билгеләгән тәртиптә һәм методика нигезендә гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләргә үтәүгә аерым башкарыла.

Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) муниципаль бурыч нигезендә, шулай ук аның хисап финанс елында һәм агымдагы финанс елында үтәлешен исәпкә алып алып барыла.

17 Статья. Муниципаль программалар

1. Район бюджеты акчалары хисабына тормышка ашырылган муниципаль программалар, аларны тормышка ашыруның нәтижәләгән бәяләүне исәпкә алып, район Советына бюджет турындагы карар проектын керткәнче, бер айдан да соңга калмыйча, район Башкарма комитеты тарафыннан эшләнә, кабул ителә һәм раслана.

III бүлек. ПРОЕКТНЫ, КАРАРЛАРНЫ КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

18 Статья. Гомуми нигезлэмәләр

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты турындагы карарда бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренә гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законнары, район Советы карарлары (бюджет турындагы Карардан тыш) белән билгеләнгән башка күрсәткечләр керә.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты турындагы карарда Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Татарстан Республикасының башка законнары һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукый актларда билгеләнмәгән очракта, жирлекләр бюджетлары арасында керемнәргә бүлү нормативлары булырга тиеш.

Район бюджеты турындагы карар белән раслана:

- район бюджеты керемнәренә Баш администраторлары Исемлеге;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары Исемлеге;

- чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча яки чыгымнар төрләренә бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (дәүләт (муниципаль) программалары һәм программага карамаган юнәлешләре), чыгымнар төрләренә төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) һәм (яисә) максатчан статьялары (дәүләт (муниципаль) программалары һәм эшчәнлек юнәлешләре), чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнары классификациясе чыгымнары төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча, шулай ук чираттагы финанс елына (бюджет чыгымнарын классификацияләү);

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләре үтәүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

- Чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган очракта шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме план чорының беренче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләмәннән кимендә 2,5 проценты күләмдә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләмәннән кимендә 5 проценты күләмдә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары;

- муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, чираттагы финанс елыннан һәм план чорыннан ел саен килүче елның 1 гыйнварына торышы буенча, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге күрсәтеләп;

- район бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, район Советы карарлары белән билгеләнгән башка күрсәткечләре.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты турындагы карар проекты расланган бюджетның планлы чор параметрларын үзгәртү һәм аларга бюджет проектының план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты турында карар проекты план чорының расланган бюджеты күрсәткечләрен төгәлләштерә һәм төзелә торган бюджетның план чорының икенче елы күрсәткечләрен раслый.

Район бюджетының план чорының параметрларын төгәлләштерү күздә тотыла:

1) Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты турында карар проектына карау предметы булган күрсәткечләрнең төгәлләкләрен раслау;

2) район бюджеты чыгымнарының ведомство структурасының расланган күрсәткечләрен арттыру яисә киметү яки аңа район бюджетының өстәмә максатчан статьялары (яисә) төрләре буенча бюджет ассигнованиеләрен кертү.

Шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнар астында бюджет ассигнованиеләре бюджет чыгымнары классификациясе нигезендә план чорында бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре аңлашыла.

Район бюджеты турындагы карарда Чираттагы финанс елыннан башлап, район бюджеты турындагы карарда билгеләнгән максатларга, тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яки) район бюджеты чыгымнарының гомуми күләмәннән тыш, кертелгән (бюджетта чагылырга) тәкъдим ителә торган салым булмаган керемнәрнең аерым төрләре (төрләре) буенча бюджет керемнәрен куллану каралырга мөмкин.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта район Советына тапшырыла:

- бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
- агымдагы финанс елының узган чорында районның социаль-иқтисади үсешенең яқынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елында районның социаль - иқтисади үсешенең көтелгән нәтижәләре;
- Чираттагы финанс елына һәм план чорына районның социаль-иқтисади үсеше фаразы;
- Чираттагы финанс елына һәм план чорына район берләштерелгән бюджетының төп характеристикалары (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефицитының) фаразы;
- район бюджеты проектына аңлатма язуы;
- бюджетара трансфертларны бүлү методикалары (методикалар проектлары) һәм исәп-хисаплар;
- Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычны һәм (яки) тышкы бурычның иң югары чиге;
- агымдагы финанс елына бюджетның көтелүче үтәлешен бәяләү;
- күрсәтелгән бюджет сметаларына карата район Советы, суд системасы органнары, муниципаль финанс контроле органнары тарафыннан тәкъдим ителгән, күрсәтелгән органнарның финанс-бюджет палатасы белән каршылыklar барлыкка килгән очракта бирелә торган бюджет сметалары проектлары;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән башка документлар һәм материаллар.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты проекты тәү район Башкарма комитеты тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексының 17¹нче статьясы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган федераль законнар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Район Башкарма комитеты чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты турындагы карар проекты агымдагы елның 15нче ноябрәннән дә соңга калмыйча район Советы каравына кертә.

19 Статья. Район Советы бюджеты турында карар проекты карау

1. Чираттагы финанс елына бюджет турында карар проекты кертелгәннән соң, район Советына, район Советы Рәисе аны экспертиза үткөрү өчен район Контроль-хисап палатасына жиберә.

Районның контроль-хисап палатасы 1нче декабрьгә кадәр бюджет турындагы карар проекты турында бәяләмә әзерли.

Район Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе район Советы депутатлары тарафыннан район бюджеты турындагы карар проектына тәзәтмәләр әзерләгәндә исәпкә алына.

Чираттагы финанс елына бюджет турындагы карар проекты, район Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән, комиссия каравына, шулай ук район Советы депутатларына жиберелә.

2. Район бюджеты турында карар проекты жиберелгәннән соң, район Контроль-хисап палатасының комиссиягә, шулай ук район Советы депутатларына район бюджеты турында карар проекты беренче укылыш үткәрелә.

Беренче укылыш предметы булып муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карар проектының төп параметрларын хуплау тора.

Район бюджеты турындагы карар проекты беренче укылышта кабул ителгәннән соң ике атна эчендә район Советы тарафыннан икенче укылышта карала.

3. Икенче укылышта район бюджеты турындагы карар проекты тулысынча кабул ителә.

Район бюджеты турындагы карар проекты буенча килешмәгән сораулар килеп туган очракта, район Советы Рәисе карары белән килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин, аңа район Башкарма комитеты һәм район Советы вәкилләре бер үк сәндә керә.

Килештерү комиссиясе бәхәсле мәсьәләләрне район Советы рәисе раслаган регламент нигезендә район бюджеты турындагы карар проектының беренче һәм икенче укылышлары арасында карый.

4. Район бюджеты турында кабул ителгән карар кабул ителгән көннән өч көн эчендә имзаланган һәм район Уставы белән билгеләнгән тәртиптә бастырыла.

20 Статья. Бюджет турындагы карарны раслау сроклары һәм чираттагы финанс елына бюджет турындагы карар кабул ителмәү нәтижәләре

1. Район бюджеты турында карар каралырга, Район Советы тарафыннан расланырга, Район башлыгы тарафыннан имзаланырга һәм чираттагы финанс елы һәм план чоры башланганчы рәсми рәвештә басылып чыгырга тиеш.

Районның жирле үзидарә органнары бюджет турында кабул ителгән карарны үз вакытында карауны, раслауны, имзалауны һәм халыкка житкерүне тәэмин итү буенча үз компетенцияләре чикләрендә барлык мөмкин чараларны күрергә тиеш.

Район бюджеты турындагы карар 1нче гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яисә) Район бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 31нче декабренә кадәр гамәлдә була.

Район бюджеты турындагы карар аңа кул куйганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш».

2. Чираттагы финанс елына бюджет турындагы карар финанс елы башыннан үз көченә кермәгән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән кысаларда бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

IV бүлек. РАЙОН БЮДЖЕТЫ ҮТӨЛЭШЕ

21 Статья. Бюджетны үтәү нигезләре

1. Район бюджетының үтөлеше район Башкарма комитеты тарафыннан тәэмин ителә.

Бюджетның үтөлешен оештыру районның финанс-бюджет палатасына йөкләнә. Бюджет үтөлеше җыелма бюджет язмасы нигезендә оештырыла, ул район бюджетына һәм касса планына туры килергә тиеш.

Бюджет касса бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуы нигезендә башкарыла.

Район бюджеты үтөлешенә касса хезмәте казначылык органнары тарафыннан башкарыла.

2. Җыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару, касса планына үзгәрешләр кертү тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә һәм район бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр, бүлүчеләр һәм алучылар игътибарына житкерелә.

22 Статья. Керемнәр буенча район бюджеты үтөлеше

1. Район бюджетының керемнәр буенча үтәлеше күздә тотә:
  - керемнәрне бердәм бюджет хисабына күчерү һәм күчерү;
  - бюджетка артык түләнгән табыш суммаларын кире кайтару;
  - артык түләнгән яисә артык түләтелгән суммаларны исәпкә алу.
  - бюджетка түләүләр керемнәре администраторы тарафыннан төгәлләштерү;
  - Федераль казначылык тарафыннан артык түләнгән яки түләттерелгән салым, жыемнар һәм башка түләүләр суммаларын кире кайтару (зачет) өчен кирәкле акчаларны күчерү;
  - бюджет керемнәрен исәпкә алу һәм тиешле бюджет керемнәре турында хисап төзү.

23 Статъя. Район бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше

1. Бюджетның чыгымнар буенча үтәлешен күздә тотә:
  - бюджет һәм акчалата йөкләмәләрне кабул итү һәм исәпкә алу;
  - акчалата йөкләмәләрне раслау;
  - акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү;
  - акчалата йөкләмәләрнең үтәлешен раслау.

2. Башкару бюджет язмасы нигезендә оештырыла.

3. Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) бюджет язмалары районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән тәртиптән һәм жыелма бюджет язмасы белән расланган бюджет ассигнованиеләре һәм районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан расланган бюджет йөкләмәләре лимитларыннан чыгып төзелә.

Бюджет йөкләмәләре чыгымнары һәм лимитлары буенча бюджет язмасы күрсәткечләре ведомство буйсынуында торган бюджет акчаларын бүлүчеләргә һәм (яисә) алучыларга чираттагы финанс елы башланганчы житкерелә.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең) чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләре жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәртү рөхсәт ителми.

Бюджет акчаларын баш бүлүче тарафыннан билгеләнгән тәртип нигезендә, бюджет язмасы күләменнән чыгып, бюджет учреждениесе сметасы төзелә, раслана һәм алып барыла. Бюджет сметасы күрсәткечләре тиешле төркемнәрнең (статъяларның) статъялары (ярдәмче статъялары) кодлары буенча житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә операцияләре классификацияләү кодлары буенча жентекләп өйрәнеләргә мөмкин.

Район Финанс-бюджет палатасы билгеләгән очракта һәм тәртиптә, чыгымнар буенча бюджет үтәлешен оештырганда, агымдагы финанс елының тиешле чорында бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә, бүлүчеләргә һәм алучыларга түләүнең иң чик күләмен (финанслауның иң чик күләмнәре) раслау һәм житкерү күздә тотылырга мөмкин.

Район бюджетын үтәгәндә бюджет турындагы карар белән расланган керемнәрнең гомуми күләменнән тыш фактта алынган керемнәр, агымдагы елга бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, муниципаль бурычны түләүгә, шулай ук аларны үтәү өчен Россия Федерациясе Бюджет Кодексының 21⁷нче статъясындагы 3нче пункттында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, муниципаль берәмлекнең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан жибәрелә ала.

Бюджетны үтэгәндә район бюджеты турындагы карар белән расланган керемнәрдән тыш фактта фактта алынган субсидияләр һәм субвенцияләр, шулай ук физик һәм юридик затлардан кире кайтарылмый торган керемнәр, агымдагы елга район бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертмичә, чыгымнарны арттыруга юнәлдерелә.

Бюджет процессында катнашучылар тарафыннан аларның вәкаләтләре кысаларында гамәлгә ашырыла торган операцияләрне исәпкә алу Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органында ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.

Бюджеттан касса түләүләре казначылык органы тарафыннан түләү документларын тапшыру чираты тәртибендә район бюджетының бердәм счетында калган акчаларның факттагы булуы цикләрендә башкарыла.

Район бюджетына касса керемнәре һәм бюджеттан касса түләүләре буенча барлык операцияләр казначылык органы тарафыннан Россия Федерациясе бюджет классификациясе кодлары буенча үткәрелә һәм исәпкә алына.

Район бюджетын үтәү буенча операцияләр 31нче декабрьдә, бүленмәгән керемнәргә күчү буенча операцияләрдән тыш, финанс-бюджет палатасы билгеләгән тәртиптә һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә тәмамлана. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм финанслауның иң чик күләнмәләре 31нче декабрьдә үз гамәлләрен туктаталар. Бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бюджетның бердәм счетында кулланылмый калган бюджет акчаларының калдыклары агымдагы финанс елының соңгы ике эш көненнән дә соңга калмыйча бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бердәм бюджет хисабына күчәргә тиеш.

4. Казначылык органнары Финанс-бюджет палатасына район бюджетын үтәү буенча касса операцияләре, шулай ук районның берләштерелгән бюджетына керүче башка бюджетларның үтәлеше буенча касса операцияләре турында мәгълүмат тапшыралар.

V бүлек БЮДЖЕТ ХИСАБЫН РАСЛАУ ҺӘМ ТӨЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРҮ, КАРАУ

24 Статья. Бюджет хисабын төзү

1. Район бюджеты үтәлеше нәтижеләре буенча хисап төзелә. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

2. Бюджет хисаплылыгы үз эченә ала:

- 1) бюджет үтәлеше турында хисап;
- 2) бюджет үтәлеше балансы;
- 3) эшчәнлекнең финанс нәтижеләре турында хисап;
- 4) акча хәрәкәте турында хисап;
- 5) аңлатма язуы.

3. Бюджет үтәлеше турындагы хисапта Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше турындагы белешмәләр тупланган.

Бюджет үтәлеше балансында муниципаль берәмлекләргә финанс һәм финанс активлары, хисап чорының беренче һәм соңгы көненә бюджет исәбе счетлары планы буенча йөкләмәләре турында белешмәләр бар.

Эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисапта хисап чорында эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында мәғлүмат туплана һәм дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү кодлары буенча төзелә.

Акчалар хәрәкәте турындагы хисап дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү кодлары буенча бюджетлар счетлары буенча операцияләрне чагылдыра.

Аңлатма язуында бюджет үтәләше турындагы мәғлүмат, бюджет үтәләше турындагы хисапта бирелгән өстәмә мәғлүмат, Россия Федерациясе Финанс министрлығының норматив хокукый актларында билгеләнгән мәғлүматны ачуга карата таләпләр нигезендә туплана.

4. Районның бюджет акчаларының Баш администраторлары (алга таба-бюджет акчаларының Баш администраторлары) ведомство буйсынуындагы бюджет акчаларын алуучылар (бүлүчеләр), бюджет керемнәре администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы администраторлары тарафыннан бирелгән бюджет хисаплылығы нигезендә бюджет хисаплылығын төзиләр.

Бюджет акчаларының Баш администраторлары бюджет хисаплылығын районның финанс-бюджет палатасына алар билгеләгән срокларда тапшыралар.

5. Муниципаль районның бюджет хисаплылығы бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының бюджет хисаплылығы нигезендә районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан төзелә.

6. Муниципаль районның бюджет хисаплылығы еллык булып тора. Бюджет үтәләше турындагы хисап квартал саен була.

7. Муниципаль районның бюджет хисаплылығы районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан муниципаль район Башкарма комитетына тапшырыла.

8. Агымдагы финанс елының беренче кварталында, ярты еллыгында һәм тугыз аенда муниципаль район бюджеты үтәләше турындагы отчет муниципаль район Башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм шулай итеп муниципаль район Советына һәм муниципаль район Контроль-хисап палатасына жиберелә.

Муниципаль районның контроль-хисап палатасы квартал саен муниципаль район бюджетының үтәләше турында муниципаль район Советына мәғлүмат бирә, анда агымдагы елга район бюджеты турында карар белән расланган күрсәткечләр һәм бюджет процессында катнашучылар тарафыннан гамәлдәге законнарның үтәләше белән чагыштырганда керемнәр формалаштыру һәм башкарылган чыгымнар турында факттагы мәғлүматлар китерелә.

Муниципаль район бюджеты үтәләше турында еллык хисаплар район Советы тарафыннан расланьрга тиеш.

25 Статъя. Хисап бирү, тикшерү һәм раслау

1. Районның бюджет хисаплылығы еллык булып тора.

2. Районның бюджет хисаплылығы районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының жыелма бюджет хисаплылығы нигезендә төзелә һәм район Башкарма комитетына тапшырыла.

Еллык хисап үтәләше район Советы карары белән расланьрга тиеш.

3. Район бюджеты үтәләше турында еллык хисап, аны район Советына тапшырганчы, тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисаплылығын тышкы тикшерүне һәм район бюджеты үтәләше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләүне үз эченә ала.

Район бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарыла.

Район Башкарма комитеты аңа бәяләмә эзерләү өчен агымдагы финанс елының 1нче апреленнән дә соңга калмыйча район бюджеты үтөлеше турында хисап бирә. Район бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә эзерләү 1 айдан да артмаган срокта, бюджет акчаларының баш администраторларының еллык бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерү күрсәткечләре нигезендә башкарыла.

Район бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан бер үк вакытта район Башкарма комитетына юнәлтелеп тапшырыла.

4. Ел саен, агымдагы финанс елының 1нче маеннан да соңга калмыйча, район Башкарма комитеты район Советына хисап финанс елы өчен район бюджеты үтөлеше турында еллык отчет, район бюджеты үтөлеше турында район Советы карары проекты, район бюджеты үтөлеше турында башка бюджет хисаплылыгы, районның берләштерелгән бюджеты үтөлеше турында бюджет хисаплылыгы һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар кушып тапшыра.

Район бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижеләре буенча район Советы район бюджеты үтөлеше турында еллык хисапны раслау яки кире кагу турында Карар кабул итә.

Район Советы тарафыннан район бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисап кире кагылган очракта, ул мәгълүматларны дөрөс булмаган яки тулы булмаган чагылдыру фактларын бетерү һәм 1 айдан артмаган срокта кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

5. Район бюджеты үтөлеше турындагы карар белән хисап финанс елы өчен район бюджеты үтөлеше турындагы хисап раслана, анда район бюджеты керемнәрен, чыгымнарының һәм дефицитының гомуми суммасы күрсәтелә.

Район Советының хисап финанс елында район бюджеты үтөлеше турындагы карарына аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

бюджет керемнәрен классификацияләү кодлары буенча район бюджеты керемнәре;

район бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча район бюджеты чыгымнары;

бюджетлар чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча район бюджеты чыгымнары;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары.

VI бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ФИНАНС КОНТРОЛЕ

26 Статъя. Муниципаль финанс контроле.

1. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган хокукый актлар, район бюджетыннан физик затларга бүтән түлүүләр буенча гавами норматив йөкләмәләр һәм йөкләмәләр, шулай ук муниципаль контрактлар, шартнамәләр (киләшүләр) шартларын үтәүне тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, башлангыч һәм алга таба бүленә.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле Югары Ослан муниципаль районының Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарыла.

Контроль-хисап палатасы район бюджеты акчаларын алучыларның бюджет акчалары, район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары администраторлары акчалары белән операцияләренә, шулай ук бюджет кредитларын, бюджет инвестицияләрен һәм муниципаль гарантияләренә алучыларның Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренәң контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенәң гомуми принциплары турында» 2011нче елның 7нче февраленнән 6-ФЗ Федераль закон нигезендә бюджет акчаларын бүлеп бирү, алу, максатчан файдалану һәм кире кайтару шартларын үтәүгә тышкы финанс контролен гамәлгә ашыра.

3. Эчке муниципаль финанс контроле Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты, Югары Ослан муниципаль районы Финанс-бюджет палатасы тарафыннан башкарыла.

Районның Башкарма комитеты, районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру рәвешләре һәм тәртибе, бюджет акчаларының баш эш бирүчеләре, бюджет керемнәренәң баш администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторлары тарафыннан Россия Федерациясенәң Бюджет кодексы, әлегә Нигезләмә һәм (яисә) алар нигезендә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

4. Алдан тикшерү Югары Ослан муниципаль районы бюджеты үтәләше барышында бюджет бозуларны кисәтү һәм булдырмау максатларында башкарыла».

Алга таба контроль Югары Ослан муниципаль районы бюджетының үтәләше нәтижәләре буенча, аның үтәләшенәң законлылыгын, исәп-хисапның дәрәсләген билгеләү максатыннан башкарыла.

Совет Рәисе,
Югары Ослан муниципаль районы Башлыгы

М. Г. Зыятдинов